

Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi

EuropeAid/140562/IH/SER/TR

Ulusal Taksonomi Kriterleri alışmaları

Ahmet Codal & Yunus zerdem
İklim Deđerliđi Uzmanı
İklim Deđerliđi Başkanlığı

Faaliyet 3.2.4. Döngüsel Ekonomide Entegre Atık Yönetimi Eđitimi
10-11 Ekim 2024 Ankara

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI**

İKLİM FİNANSMANI YEŞİL TAKSONOMİ ÇALIŞMALARI

11 Ekim 2024

İklim Finansmanı

- **İklim finansmanı**, iklim değişikliği azaltım ve uyum eylemlerini desteklemeyi amaçlayan kamu, özel ve alternatif finans kaynaklarından sağlanan finansman türüdür
- Emisyonları azaltma ve iklim değişikliğine uyum sağlama konularında büyük ölçekli yatırımlara olan ihtiyacı karşılayabilme konusunda en önemli araçlardan birisi olarak görülmektedir
- Yeşil İklim Fonu, En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu ve Uyum Fonu gibi uluslararası fonların yanı sıra ülkeler ve şirketler tarafından ihraç edilen yeşil tahviller, yeşil krediler, proje finansmanı, öz sermaye ve emeklilik gibi kurumsal yatırımcıların sabit getirili yatırımları gibi enstrümanlar finansal araçlar, fonlar ve sigorta fonları iklim finansmanının bir parçasıdır
- Çok taraflı kalkınma bankalarının yeşil projeler için verdiği krediler de proje bileşenlerine göre iklim finansmanı olarak değerlendirilebilir

Taksonomiye Giriş

Taksonomi Nedir?

- Taksonomi, çevresel açıdan sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin bir listesini oluşturan bir sınıflandırma sistemidir
- Şirketlere, yatırımcılara ve politika yapıcılara, hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel olarak sürdürülebilir kabul edilebileceği tanımlar; böylece gerçekten sürdürülebilir olan yatırımların finansmanı sağlanır

Taksonominin Hedefleri

- ✓ Sürdürülebilir faaliyetler ve yatırım uygulamaları için ortak tanımlar oluşturmak
- ✓ Çevresel verileri bir düzen içerisinde Taksonomi ile uyumlu hale getirmek
- ✓ Yatırımcıların, çevresel özellikleri destekleyen veya sunan finansal ürünleri karşılaştırmasına izin vermek
- ✓ Yatırımcıların yeşil yatırım yapabilmeleri için bir sınıflandırma ve şeffaflık aracı hizmeti görmek
- ✓ Piyasalarda yeşile boyama riskini azaltmak

AB Taksonomi Süreci

AB Taksonomi Süreci

2018 - 2020: Taksonomiye ilişkin oluşturulan Teknik Uzman Grubu (TEG) çalışmaları

12 Temmuz 2020: Taksonomi Tüzüğü yürürlüğe girmiştir

9 Aralık 2021: Azaltım ve Uyum hedeflerine yönelik sürdürülebilir faaliyetlere ilişkin Teknik Tarama Kriterleri yayımlanmıştır

27 Haziran 2023: Diğer 4 hedef için Teknik Tarama Kriterleri yayımlanmıştır

1 Ocak 2024: Azaltım ve Uyum Teknik Tarama Kriterleri güncellenmiştir

AB Taksonomi Süreci

- ✓ AB mevzuatına taksonomi raporlaması büyük ölçekli şirketler için 2022'de başlamıştır
- ✓ AB'de taksonomi uyumluluk doğrulaması/denetimi piyasaya bırakılmıştır
- ✓ KOBİ'ler için 2026'da başlayacaktır
- ✓ 2028'den itibaren ise son iki yıldaki AB kaynaklı gelirleri 150 milyon Euro'nun üzerinde olan AB dışı şirketlerin taksonomi raporlaması yapması gerekecektir

**EU Taxonomy
reporting in
practice**

Yeşil Taksonomi: Temel Özellikler

6 Hedef

Teknik
Tarama
Kriterleri

Yeşil Taksonomi: Temel Özellikler

Yeşil Taksonomi Mevzuatı Yapısı

6 Çevresel
Hedef

144 Ekonomik Faaliyet

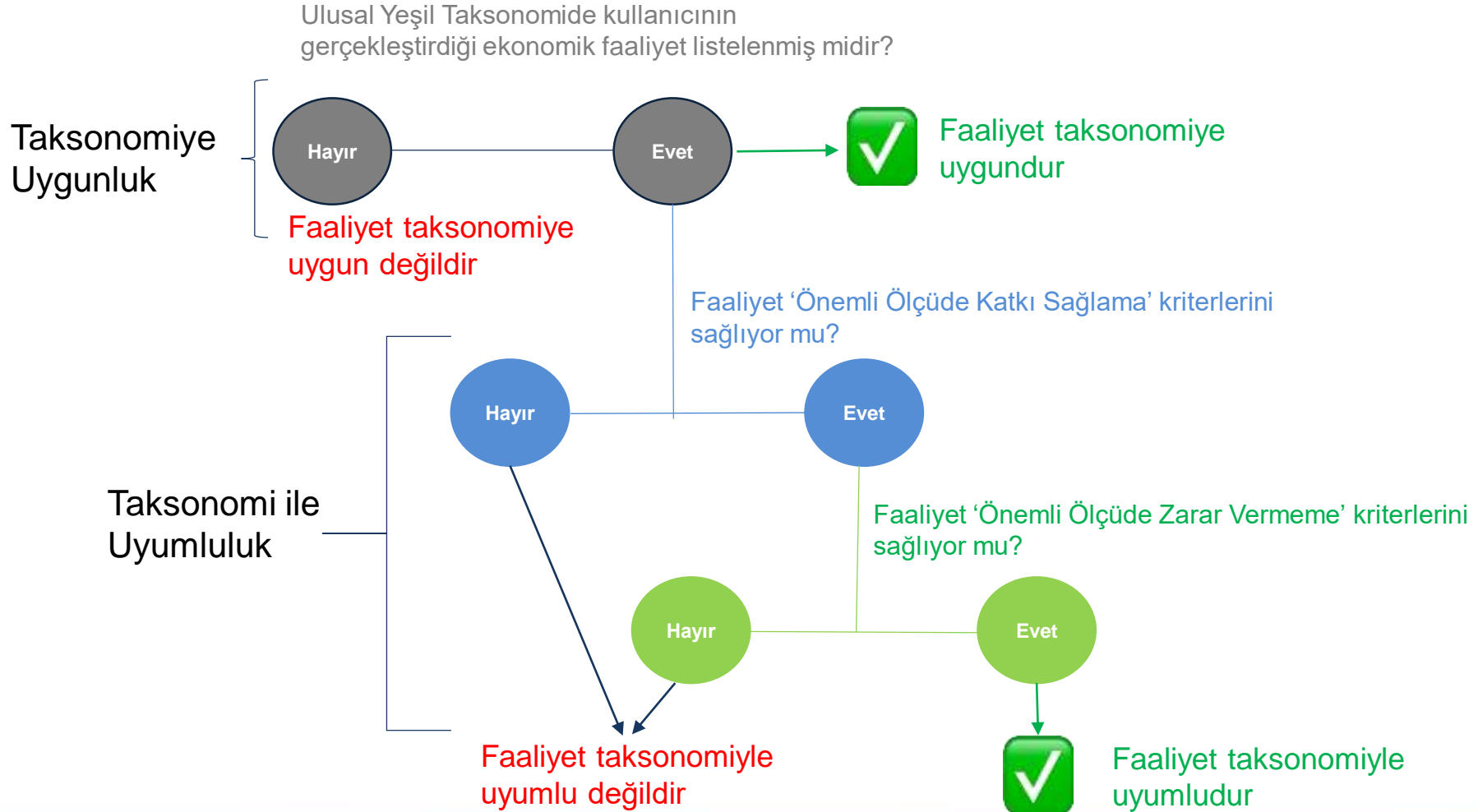
Önemli Ölçüde Katkı
Sağlama Kriterleri

Önemli Ölçüde Zarar
Vermeme Kriterleri

Yeşil Taksonomi Mevzuatı Yapısı

Yeşil Taksonomi Kullanıcılar

Reel Sektör
Şirketleri

Finansal Sektör
Katılımcıları

Taksonomi Beyan ve Raporlaması

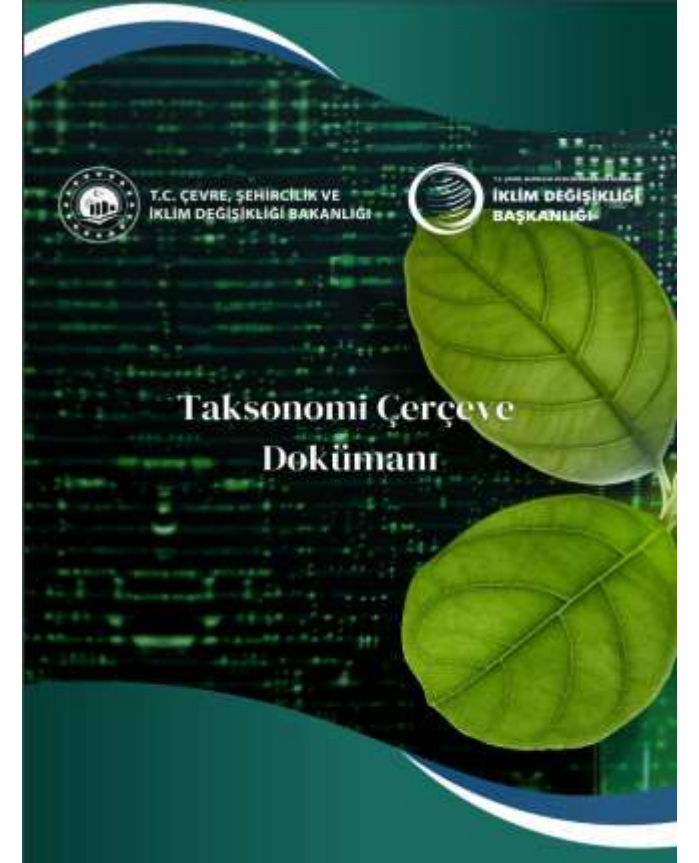

Yeşil Taksonomi ile İlgili Faaliyetlerimiz

Türkiye'de Yeşil Taksonomi Raporlama Kılavuzlarının Hazırlanması ve Potansiyel Kullanıcıları ile Faydalanıcılarının Belirlenmesi Projesi:

- Potansiyel Kullanıcıların Belirlenmesi ve Analizi
- Yeşil Taksonomi Örneklerinin İncelenmesi
- Raporlama ve Beyan Standartlarının Analizi

Taksonomi Çerçeve Dokümanı hazırlandı

Ulusal Yeşil Taksonomi ile İlgili Çalıştay Faaliyetlerimiz

Taksonomi hazırlıkları çerçevesinde çalıştaylar düzenlenmiştir

Taslak Yönetmelik ve teknik tarama kriterleri hazırlanmıştır

Ocak – Nisan ayları arasında sektör toplantıları düzenlenmiştir

Düzenlenmiş Taksonomi Sektör Toplantıları

Tarih	Sektör
15.01.2024	Çimento
17.01.2024	Alüminyum
12.02.2024	Demir-Çelik
14.02.2024	Kimya
19.02.2024	Jeotermal ve Atık Isının Değerlendirilmesi
21.02.2024	Hidroelektrik
28.02.2024	Hidrojen ve Düşük Karbonlu Teknolojilerin Üretimi
04.03.2024	Yenilenebilir Enerji Teknolojilerinin İmalatı
06.03.2024	Batarya ve Depolama
18.03.2024	İnşaat
20.03.2024	Demiryolları, Düşük Karbonlu Havalimanı Altyapısı, Taşımacılık, Suyolu Taşımacılığı
25.03.2024	İçme Suyu ve Atıksu Arıtma, Atıkların Toplanması, Taşınması ve Bertarafı
28.03.2024	Nükleer Enerji, Doğalgazdan Enerji Üretimi
01.04.2024	Ormancılık, Tarım ve Sulak Alanlar, Karbon Yakalaması ve Teknoloji
03.04.2024	İmalat Sektörü (Döngüsel Ekonomi) Tehlikeli ve Tehlikeli Olmayan Atık, Hizmet Sektörü (Döngüsel Ekonomi), Farmasötik Bileşen ve Tıbbi Ürün

Taslak Yönetmelik

- Amaç: Sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi, sürdürülebilir yatırımlara finansman akışının teşvik edilmesi ve piyasada yeşile boyamanın önlenmesi amacıyla hazırlanan Türkiye Yeşil Taksonomisinin usul ve esaslarını düzenlemektir
- Kapsam: Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları kapsamında sürdürülebilirlik raporlaması yapmak zorunda olan kurum ve kuruluşların Türkiye Yeşil Taksonomi kapsamındaki ekonomik faaliyetleri

Taksonomi ile uyumlu bir ekonomik faaliyetin aşağıdaki koşulları sağlaması esastır:

- ✓ Çevresel hedeflerden en az birine önemli ölçüde katkı sağlamak
- ✓ Başka hiçbir çevresel hedefe önemli zarar vermemek
- ✓ Asgari sosyal güvenlik önlemlerine uymak
- ✓ Faaliyetlere ilişkin teknik tarama kriterlerini sağlamak

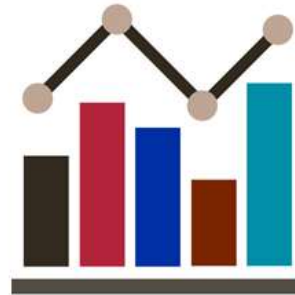

Taslak Yönetmelik

- Bir şirket ekonomik faaliyetlerini değerlendirip uyum durumunu belirledikten sonra, her ekonomik faaliyete ilişkin özel Anahtar Performans Göstergelerini (KPI) açıklamalıdır.
- Bu açıklama aşağıdaki üç göstergeye odaklanılarak gerçekleştirilir:
  - Uyumlu ekonomik faaliyetlerden elde edilen gelirlerin toplam ciroya oranını
  - Uyumlu ekonomik faaliyetlere dair sermaye giderlerinin toplam sermaye giderlerine oranını **(CapEx)**
  - Uyumlu ekonomik faaliyetlere dair işletme giderlerinin toplam işletme giderlerine oranını **(OpEx)**

Ciro

Yatırım Harcaması

İşletme Gideri

Ekonomik Faaliyetler (1)	NACE Kodları (2)	Yıllık Ciro Oranı (4)	Önemli Ölçüde Katkı Sağlama Kriterleri							Önemli Zarar Vermeme Kriterleri							Asgari sosyal güvenlik önlemleri (17)	Bu yıl için taksonomiye uyumlu ciro oranı (18)	Bir önceki yıl için taksonomiye uyumlu ciro oranı (19)	Faaliyet Kategorisi (Kolaylaştırıcı) (20)	Faaliyet Kategorisi (Geçiş) (21)						
			Yıllık Ciro (3)	Azaltım (5)	Uyum (6)	Su Kaynakları (7)	Döngüsel Ekonomi (8)	Kirillik Önleme (9)	Biyogestlilik (10)	Azaltım (11)	Uyum (12)	Su Kaynakları (13)	Döngüsel Ekonomi (14)	Kirillik Önleme (15)	Biyogestlilik (16)	E/H						E/H	E/H	E/H	E/H	E/H	E/H
A. TAKSONOMİYE UYGUN FAALİYETLER																											
A.1. Taksonomiye Uyumlu Faaliyetler																											
Faaliyet 1 ⁽¹⁾										E	E	E	E	E	E	E											
Faaliyet 2										E	E	E	E	E	E	E											
Taksonomiye Uyumlu Faaliyetlerden Elde Edilen Yıllık Ciro (A.1)																											
A.2. Taksonomiye Uygun ancak Uyumlu Olmayan Faaliyetler																											
Faaliyet 1 ⁽¹⁾																											
Faaliyet 3																											
Taksonomiye Uygun ancak Uyumlu Olmayan Faaliyetlerden Elde Edilen Yıllık Ciro (A.2)																											
Toplam (A.1 + A.2)																											
B. TAKSONOMİYE UYGUN OLMAYAN FAALİYETLER																											
Taksonomiye Uygun Olmayan Faaliyetlerden Elde Edilen Yıllık Ciro (B)																											
GENEL TOPLAM (A + B)			100																								

Taslak Yönetmelik

- Taksonomi sürecine ilişkin iş ve işlemler, Çevrimiçi Taksonomi Yönetim Sistemi (e-taksonomi) aracılığıyla yürütülecektir
- Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standardı kapsamında yayımlanacak raporla birlikte Taksonomiye ilişkin veriler ek olarak raporlanacaktır
- Ulusal Yeşil Taksonomi raporlarının doğrulanması işlemi doğrulayıcı kuruluşlar tarafından yapılacaktır
- Raporlama, 1 Ocak 2027 tarihinden itibaren zorunlu olacaktır

Döngüsel Ekonomiye Geçiş Çevresel Hedefi Kapsamında Uygulamaya Konulacak Ekonomik Faaliyetler

İmalat Faaliyetleri	Plastik Ambalaj Ürünleri İmalatı
	Elektrikli ve Elektronik Ekipman İmalatı
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	Atık Sudan Fosfor Geri Kazanımı
	İnsan Tüketimi Dışındaki Amaçlar İçin Alternatif Su Kaynaklarının Üretimi
	Tehlikesiz ve Tehlikeli Atıkların Toplanması ve Taşınması
	Tehlikeli Atıkların Arıtılması
	Biyo-Atıkların Anaerobik Çürütme veya Kompostlama Yoluyla Geri Kazanımı
	Ömrünü Tamamlamış Ürünlerin Kirletilmemesi ve Sökülmesi
	Tehlikesiz Atıkların Ayrıştırılması ve Malzeme Geri Kazanımı

Döngüsel Ekonomiye Geçiş Çevresel Hedefi Kapsamında Uygulamaya Konulacak

Ekonomik Faaliyetler

İnşaat ve Emlak Faaliyetleri Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	Yeni Binaların İnşası
	Mevcut Binaların Yenilenmesi
	Binaların ve Diğer Yapıların Yıkımı ve Enkazı
	Yolların ve Otoyolların Bakımı
	İnşaat Mühendisliğinde Beton Kullanımı
Bilgi ve İletişim Faaliyetleri	BT/OT (Bilgi Teknolojisi/Operasyonel Teknoloji) Veri Odaklı Çözümlerin Sağlanması
Hizmet Faaliyetleri	Onarım, Yenileme ve Yeniden Üretim
	Yedek Parça Satışı
	Ömrünü Tamamlamış Ürünlerin ve Ürün Bileşenlerinin Yeniden Kullanımı İçin Hazırlık
	İkinci El Malların Satışı
	Hizmet Olarak Ürün ve Diğer Döngüsel Kullanım ve Sonuç Odaklı Hizmet Modelleri
Yeniden Kullanım İçin İkinci El Malların Ticaretine Yönelik Pazar Yeri	

Taksonomi Örnek Özet Aktivite ve Kriterleri

Çevresel Hedef	Döngüsel Ekonomiye Geçiş
Sektör	İmalat Faaliyetleri
Ekonomik Faaliyet	Plastik Ambalaj Ürünleri İmalatı
Faaliyetin Tanımı	Plastik ambalaj ürünleri imalatı
Döngüsel Ekonomiye Geçiş için Önemli Ölçüde Katkı Sağlama Kriteri	1.Faaliyet aşağıdaki kriterlerden birine uygundur: a. Döngüsel hammadde kullanımı: 2028 yılına kadar ambalaj ürününün ağırlıkça en az temasa duyarlı olmayan ambalajlar için %35'i , temasa duyarlı ambalajlar için ise %10'u tüketici sonrası geri dönüştürülmüş malzemedan oluşurken 2028'den itibaren ambalaj ürününün ağırlıkça en az temasa duyarlı olmayan ambalajlar için %65'i , temasa duyarlı ambalajlar için ise %50'si geri dönüştürülmüş malzemedan oluşur

Taksonomi Örnek Özet Aktivite ve Kriterleri

Çevresel Hedef	Döngüsel Ekonomiye Geçiş
Döngüsel Ekonomiye Geçiş için Önemli Ölçüde Katkı Sağlama Kriteri	b. Yeniden kullanım için tasarım: Ambalaj ürünü yeniden kullanılabilir şekilde tasarlanmıştır ve 2028 itibarıyla geri dönüştürülmüş hammadde için %35 ve %10 hedefleri, 2032 itibarıyla %65 ve %50 hedefleri uygulanarak döngüsel hammadde kullanımına ilişkin gereklilikleri karşılamaktadır

Önemli Ölçüde Zarar Vermeme Kriterleri

Sera Gazı Emisyonlarının Azaltımı için Genel “Önemli Zarar Vermeme” Kriteri

Kimyasal geri dönüştürülmüş hammaddeden üretilen plastik için, yakıt üretiminden hesaplanan krediler hariç olmak üzere, üretilen plastiğin yaşam döngüsü sera gazı emisyonları, fosil yakıt hammaddesinden üretilen birincil formdaki eşdeğer plastiğin yaşam döngüsü sera gazı emisyonlarından daha düşüktür.

Yaşam döngüsü sera gazı emisyonları **TS ISO 14067:2018** veya **TS ISO 14064-1:2018** kullanılarak hesaplanır. Sayısallaştırılan yaşam döngüsü sera gazı emisyonları bağımsız bir doğrulayıcı merci tarafından doğrulanır.

Sürdürülebilir biyo-atık hammaddesinden üretilen plastiğin yaşam döngüsü sera gazı emisyonları, fosil yakıt hammaddesinden üretilen birincil formdaki eşdeğer plastiklerin yaşam döngüsü sera gazı emisyonlarından daha düşüktür.

Yaşam döngüsü sera gazı emisyonları **TS ISO 14067:2018** veya **TS ISO 14064-1:2018** kullanılarak hesaplanır. Sayısallaştırılan yaşam döngüsü sera gazı emisyonları bağımsız bir doğrulayıcı merci tarafından doğrulanır.

Önemli Ölçüde Zarar Vermeme Kriterleri

Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü için Genel “Önemli Zarar Vermeme” Kriterleri

Birincil formdaki plastik malzemelerden üretilen ürünler için, bu plastik malzemelerin üretiminden kaynaklanan emisyonlar, aşağıdakiler de dahil olmak üzere ilgili mevcut en iyi teknikler (MET) sonuçlarında belirtilen mevcut en iyi tekniklerle ilişkili emisyon seviyeleri (MET-İES) aralığında veya daha düşüktür:

- a. Kimya sektöründeki yaygın atıksu ve atık gaz arıtma/yönetim sistemleri için mevcut en iyi teknikler (MET) sonuçları, ilgili emisyon eşiklerinin geçerli olduğu durumlarda suya emisyonlar için
- b. Kimya sektöründeki yaygın atık gaz yönetimi ve arıtma sistemleri için mevcut en iyi teknikler (MET) sonuçları ilgili koşulların geçerli olduğu yeni tesislerin (veya MET sonuçları yayınından sonraki 4 yıl içinde mevcut tesislerin) havaya emisyonları için
- c. Yukarıda belirtilen MET sonuçlarının kapsamadığı koşullar altındaki üretim süreçleri için Polimer üretimi için Mevcut En İyi Teknikler Referans Belgesi (BREF)

finans@iklim.gov.tr

Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Teşekkürler.

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPACevre

@turkiyedonguseleekonomi

@ipa.cevre

@trdonguseleko

@ipacevre

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre/Environment TÜRKİYE

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre

dongusel.csb.gov.tr